

DIRECTOR:
ALEXANDRU RUSU

DACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
[] — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
: :: Involală :: ::

Unirea

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Serbarea dela Roma

O pagină din semioficiosul Vaticanului — Cine a participat la punerea pietrii de temelie a Seminarului român — Discursul luminos al I. Preasfințitului mitropolit Vasile — Impresiile unui martor ocular

Insistând încă în numărul trecut, după dinț, asupra importanței ce revine pentru orașul bisericii noastre Seminarului român din data eternă a Romei, ne mărginim de astăzi la înregistrarea, cât mai fidelă, a momentelor mai însemnate dela serbarea din ziua de Maiu, când onomastica Sfântului Părinte a prumutat o solemnitate specială acestui eveniment din viața bisericii noastre.

Deschidem acest reportaj cu transcrierea pe scurt, în românește, a următoarelor șire apărate — la loc de frunte — în numărul festiv, din onomastica Sfântului Părinte, al ziarului "L'Osservatore Romano" dela 14 Maiu:

În colțul luminos, plin de verdeață și de soare, care-l oferă Gianicolo în cursul splendorilor sale ezuri, a avut loc ieri, Luni, punerea pietrii de temelie a Colegiului pontificiu Pius al Românilor.

Noul așezământ, menit a aduna între zidurile sale tinerii seminariști din România, așezați până acum la Colegiul pontificiu grec și în Colegiul pontificiu Urban Propaganda Fide, se va ridica în apropierea nemijdită a pasajului Margareta și va avea intrarea pe una cotiturile bulevardului magnific, plin de umbră și liniște, care urcă dela biserica sf. Onufriu spre cogianicolină, ce deschide, prin poziția-i incomparabilă, una din cele mai frumoase vederi ale Romei.

În vecinătatea lui se va ridica Colegiul pontificiu Pius, pentru care piatra de temelie a fost mai degrabă așezată.

La mică distanță de aceste Seminarii este Colegiul pontificiu american, apoi mai departe, pe linia orizontului ce se vede din centrul maiestos al Vaticanului, Colegiul pontificiu Urban Propaganda Fide: un mare mănunchiu de șire apărate ale credinței și ale științei — supravegiate de atitudine plină de iubire a Augustului Pontifice —, în leviții din atâtea părți ale lumii își pregătesc iniși miștile pentru misiunea pe care biserica mamă a Romei le-o va încredința în țările respective.

Ceremonia punerii pietrii de temelie a Colegiului Pius a avut un caracter de specială solemnitate și de mare familiaritate, de vremece ea s'a îndeplinit în ziua de 14 august al Supremului Pontifice, în chiar ziua onomastică.

Ritul s'a săvârșit în prezența alor cinci Cardinali ai Bisericii Romane: Eminentisimii Sincero, Secretarul sacrei Congregațiuni pentru Biserica Orientală; Rossum, Frühwirth, Scapinelli și Ehrle; a Esc. Sale plenipotențiar al României pe lângă Sf. Scaun, Nicolae Petrescu-Comnen, a Mons. Alfred Ottaviani, titutul dela Secretariatul de Stat al Sanctității Sale, numeroase alte personalități.

Am notat între acestea: Ilustrisimii episcopi ro-prenzenți în Roma și anume: Mons. Vasile Suci, episcopul mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș; Mons. Traian Frențiu, episcopul de Oradea; Mons. Hossu, episcopul de Gherla; Mons. Alexandru Pleșcu, episcopul de Lugoj.

În afară de aceștia mai erau de față: Mons. Kohn, arhiepiscopul de Calcedonia; Mons. Naslian, episcopul de Tarsus; Mons. d'Herbigny, episcopul

de Ilion, președintele Institutului pentru Studiile Orientale; abatele de Stotzingen, abate pimate al Benedictinilor; Mons. Hamlet Cicognani, asesor al s. Congregațiuni pentru Biserica Orientală; Mons. Giobbe, substitutul și alți consultori și oficiali ai aceleiaș s. Congregațiuni; Mons. Rossino, substitutul dela s. Congregațiune a Seminarilor; Mons. Dini, rectorul Colegiului Urban de Propaganda Fide, împreună cu Mons. Canestri, directorul spiritual; Mons. Baranzini, rectorul Seminarului pontificiu lombard; Mons. Principe, rectorul Seminarului român minor.

Mai erau de față rectorii Colegiilor român, grec, rutean, armean, etiopic, păr. Antoniu Rochetti, procuratorul general al Misiunilor Fraților Minori conventuali, cu o reprezentanță a alumniiilor români ai Colegiului Pontificiu Pius al Românilor, deo-melchit și a Congregațiunilor Premonstratensilor, Assumpțiștilor și a Părinților Albi.

Erau încă prezenți: păr. Iuga, rectorul bisericii române din Roma și alți diferiți preoți români; d. Broșu, consilier la Legațiunea română; dr. Panaitescu, directorul Școlii române pin Roma; inginerul-șef Mamo,

capul oficiului tehnic al Cetății Vaticanului și inginerul Marchese; ing. Petru Castelli, în reprezentarea firmei Castellii, căreia i-s'a încredințat construcția; contele van Cutsen și numeroși alți membri ai coloniei române din Roma.

Ceremonia așezării pietrii de temelie a fost prezidată de Eminența Sa Cardinalul Sincero, iar oficiată a fost de Mons. Suci, arhiepiscopul mitropolit român, asistat de câțiva episcopi și preoți români.

„Școala de cântăreți”, care a prestat în cursul serviciului o muzică aleasă, era compusă din deosebiți clerici români, ajutați de mulți tineri studenți ai coloniei române.

„L'Osservatore Romano” dă apoi, în continuare un bun rezumat al discursului rostit la serbare de I. Preasfinția Sa păr. mitropolit Vasile, dar — fiindcă suntem în situația plăcută de-a putea da acest discurs în întregime — ab-stăm dela transcrierea acestei părți după semioficiosul Vaticanului.

Discursul I. P. S. S. mitropolitului Vasile

Domnilor și doamnelor,

De aci, din umbra bisericii s-lui Petru și a Vaticanului, par'că văd, ca într'un film cinematografic, perândându-se și succedându-se toate evenimentele istorice ale lumii, de aproape 2000 de ani. Pentru că nu este altă localitate pe lume, care să fi avut, ori să aibă, durată eternității. Fost-au împărății puternice, cari s'au prăbușit. Fost-au popoare mari, cari s'au stins; iar din orașele acestor împărății și popoare, astăzi de abia dacă se mai pot cunoaște urmele, de nu cumva dispărură și acestea, lăsând loc plugului. Singură Roma a supraviețuit și va rămânea până la capetul veacurilor, pentru că aci este Petru, temelia bisericii, pe care porțile iadului nu o vor învinge, după cum ne afidează Cuvântul Intrupat.

Misionarii Romei străbune

De aci, din umbra Vaticanului, văd pornind misionari în toată lumea, ca să supună popoarele blândului jug al lui Isus. Văd pe sf. Nichita, episcopul Remesianei (sec. IV), pornind, cu binecuvântarea Vaticanului, ca să vestească evanghelia lui Hristos strămoșilor noștri, așezați între Nistru și Tisa, numiți pe atunci Scyți, îmbrăcați în piei de animale, cu căciuli și cojoace „pellitorum turba populorum”. Împreună cu sf. Nichita, și după moartea lui, văd și alți latini, din Dacia mediterranea și din Dacia ripensis, vestind Evanghelia fraților lor din nordul Dunării. Sprijin omeneșc pri-

miră dela împăratul Iustinian, născut și el în Sârbia de astăzi în jumătatea primă a secolului VI. Reconstituind el fortărețele din nordul și dealungul Dunării, făcu posibilă comunicația Daco-Romanilor cu provinciile deplin romanizate din dreapta Dunării. Dând apoi ființă orașului Prima Iustiniana, în locul său natal, împăratul Iustinian strămută aci, la 535, arhiepiscopia Illyricului, dependentă de Roma. Acestei arhiepiscopii îi erau supuși și creștinii din nordul Dunării, strămoșii noștri. Și când, în urma năvălirii Slavilor din veacul VII, arhiepiscopia Illyricului fu strămutată la Tes-salonic, străbunii noștri, latini după sânge și latini după credință, ascultară de arhiepiscopul de Tesalonic. Așa încât regretatul Vasile Părvan putu să spună că: „Organizarea bisericii creștine latine din Dacia lui Traian s'a făcut în directă atârănare de biserica mamă, misionară, din Dacia mediterranea, Dacia ripensis ori Moessia prima” (Contribuții epigrafice); iar Dimitrie Onciul putu să anunțe, că: „Până la încreștinarea Bulgarilor (864), Românii de sub stăpânirea bulgară au avut în biserică limba latină, dela care ne-a rămas terminologia creștină de origine romană... cu episcopi latini și cu arhiepiscopatul roman al Primei Iustinianei, subordinatul Romei” (Originea principatelor române pag. 134, nota 24). În fine, între alți istoriografi, Xenopol încheie spunându-ne, că: „Românii avură, deci, înainte de a cădea sub Bulgari o formă religioasă

națională, creștinismul latin. De cum intrară sub stăpânirea bulgărească, aceștia le impuseră ritul lor și goniră din biserică lor pe acel latin" (Istoria Românilor vol. I pag. 446).

Creștinismul latin al Românilor nu este o simplă părere, ci este „un fapt, care astăzi se știe cu certitudine”, zice rectorul școlii române de aci, Dl Em. Panaitescu („Latinita e Christianesimo nell' evoluzione storica del popolo romano”, pag. 7).

Sub influința Bizanțului

Cum s'a întâmplat apoi, ca poporul român care își avusese biserică sa latină, dependentă de Roma, să aibă mai târziu o biserică bulgărească supusă patriarhului din Constantinopol, ni-o indicase cu ceva mai sus istoriograful *Xenopol*. „De cum intrară (Românii) sub stăpânirea bulgărească, zicea el, aceștia le impuseră ritul lor și goniră din biserică lor pe acel latin”.

Reminiscențe despre despărțirea Românilor de biserică Romei avem în *Cronica anonimă a Moldovei*, unde se spune, că pe timpul lui Formos papa (891—896) urmașii lui Roman și Vlachata, adică Românii s'au despărțit de Latini, sau — cum zicea ea — Latini, sau „Râmlenii noi”, de Români, sau „Râmlenii vechi”. Iar în tradiția păstrată de Dimitrie Cantemir se spune că „înainte de sinodul dela Florența (1438—1439), Moldovenii după exemplul celorlalte națiuni, cari își trăgeau limbile lor din graiul roman, întrebuițau literile latine. Dar fiindcă în ael sinod mitropolitul Moldovei trecuse în partea Latinilor, urmașul său Teoctist, diaconul lui Marcu Efesianul, de neam Bulgar, pentru a desrădăcina cu atât mai mult din Moldova sămânța catolicismului și să ridice totdeauna tinerilor puțința de a ceti sofisme Latinilor, au încredințat pe Alexandru cel Bun ca nu numai să surguească din țară pe oamenii de alta credință, ci să scoată și literile latine din toate scrierile și cărțile și să introducă în locul lor pe acele slavone”. (*Xenopol*, o. c. pag. 451—452). Omitând din tradiția aceasta eroarea cronologică, rămâne miezul, că introducerea limbei și a slovelor bulgărești în biserică română s'a făcut cu scopul, ca pe Români să-i rupă de către biserică lor latină.

Aceasta se cuprinde și în cartea bulgărească „*Țarstvenica*” tipărită la Buda la 1844. În cartea aceasta autorul, referindu-se la niște manuscrise vechi, spune că episcopul bulgar Teofilact a invitat pe împăratul Asan să treacă în Valahia, să o cucerească și să o curețe de erezul roman, ce pe atunci domnia în Valahia și că „Asan s'a dus și a supus amândouă Valahiile sub stăpânirea sa, și a silit pe Valahi, cari până atunci ceteau în limba latină, să lese mărturisirea romană, și să nu cetească în limba latină, ci în cea bulgară, și a poruncit ca celui ce va ceti în limba latină să i-se taie limba, și de atunci Valahii au început a ceti bulgărește”. (*Xenopol*, o. c. pag. 452—453).

Iată deci originea limbei bulgare și a slovelor cirile în biserică românească, în locul limbei și a literilor latine. Ele au fost introduse cu forța, având de scop ruperea bisericii române de biserică Romei.

Alte urmări ale desbinării

Urmările acestei violențe le cunoaștem. „Introducerea limbei slavone în biserică și statul român împiedecă pentru secolii îndelungați reînnoarea firului cultural, rupt prin violența năvălirii” (*Xenopol*, o. c. vol. III, Iași 1890 pag. 615—617). „Infrurirea slavă, zice dl D. Drăghicescu (Din psihologia poporului român, București 1907 pag. 357) a pătruns sufletul nostru mai ales prin biserică și tot bisericii datorim noi ingenuchierea țărilor

românești și țarinii strămoșilor de către călugării greci mai întâi și de vânturătorii de țară din ulița Fanarului, mai apoi”. Iar dl prof. *Sextil Pușcariu* adaugă: „Subt cei dintâi Domni români, influența slavonă, în loc să scadă, crescă și mai mult, și limba întrebuițată în biserică deveni limba oficioasă de stat... În curând evenimentele istorice aveau să pregătească terenul, pentruca țărilor române să devină chiar focarul culturii slavone” (Istoria literaturii române, Epoca veche vol. I. Sibiu 1921 pag. 12).

Așa că „prin Bulgari și odată cu dânșii, noi am fost despărțiți de biserică romană; dela dânșii am primit limba slavonă în biserică și stat, care domină apoi viața noastră intelectuală până în secolul XII. Așa ne-a fost fatalul destin al istoriei, ar zice *Dimitrie Onciul* în „Omăgiu lui Titu Maiorescu” (București 1900 pag. 631).

La umbra Vaticanului

Când apoi o parte din poporul român reveni la biserică străbună prin sf. Unire dela 1700, și când prin dărnicia papilor ni-se dete posibilitatea, ca tineri de ai noștri să-și facă studiile lor teologice mai ales aci în Roma, „intrară, ca niște apostoli, în aureola luminii intensive, acei câțiva bărbați venind dela Roma, care, pe lângă știință, aveau și focul entuziasmului și cuvântul cald care încinde, atunci au mijit și pentru noi zorile vremilor nouă. Petru Maior, Gheorghe Șincai, Samuil Clain și tovarășii lor au săvârșit minunea resurecțiunii poporului român” (*Sextil Pușcariu*: Istoria literaturii române, Epoca veche, cit. pag. 2). Ori, după cum ar zice dl rector al școlii române din Roma, dl Em. Panaitescu (o. c.): „Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, sunt învățații ardeleni din veacul XVIII, cari punând baza adevăratei origini și a mării inițiatorii renașterii române”. Urmarea a fost, că biserică română unită nu numai că nu s'a supus poruncii date de Dositeu, patriarhul Ierusalimului, episcopului nostru Atanasie la

1698, în mitropolia Bucureștilor, de a slujba bisericească „pe limba slavonească elinească, iar nu românească”, ci întrebuițat peste tot limba românească în biserică și eliminat din scrisul românesc și slovelor școlice, reîntronând literile latine străbune.

Binefacerile papilor din veacul XIX au fost continuate și complectate în veacul XX. Papa Piu IX înființează mitropolia dela Iași și Făgăraș și asigură pentru totdeauna 4 locuri pe seama Românilor în Congregarea grecesc. Iar în zilele noastre: Papa Pius al XII-lea dăruiește biserică, în care ne închinămă, Benedict al XV-lea, pe lângă aprovizionarea felinatlui nostru cu castelul dela Castel Sant'Angelo mai face și o fundație de 1,000.000 lire pentru susținerea altor alumi în Roma, iar marele Pontifice Piu al XI-lea, adaugă 3 locuri pentru alumi români, ne-a invitat delegatul Său, Eminentisimul Cardinal Sincero, la actul epocal pentru biserică română unită și pentru întreg neamul românesc la actul de o importanță covârșitoare, ale cărui urmări nu se pot calcula acum, la pietrii fundamentale a pontificiului Colegiului român Pius. Pe lângă dăruirea bisericii și a școlii Minorilor din Cluj, pe lângă însemnate sume vărsate în favorul Institutului Român de Știință din Blaj, și spre alte scopuri bisericești Colegiul român, care se va ridica aci, e o dovadă a dragostei, pe care gloriosul Pontifice Piu XI o are pentru poporul român. Colegiul pontificiu român Pius e o nouă dovadă în cununa de merite și de binefaceri, pe care împodobii totdeauna augusta persoană a pontificiului nostru Părinte, papa Pius al XII-lea.

Plini de recunoștință pentru binefaceri primite, promițând de a fi totdeauna de dragostea Sfântului Scaun, dovedită de noi din belșug, implorăm dela Domnul nostru mulți fericiți Preafericitului Părinte Papa al XI-lea spre mărirea lui Dumnezeu și înflorirea bisericii sale.

Trăiască Preafericitul Părinte Papa al XI-lea, întru mulți, fericiți ani!

Impresiile unui martor ocular

Asupra acestei serbări deosebit de importante mai dăm aici și raportul unui martor ocular, pâr. ION MODRIGAN, profesor la gimnaziul din Luduș, care — rugat de pâr. canonic Dr Ioan Bălan, pe atunci încă la Congresul euharistic din Cartagina — a binevoit să ia asupra sa rolul de raportor, pentru care îi aducem și pe această cale mulțumitele noastre.

Iată ce ni-se scrie în acest raport:

Punerea pietrii de temelie a Colegiului românesc din Roma, care împodobește — după vorba I. P. S. Sale pâr. mitropolit Vasile — cu o nouă perlă cununa faptelor Sf. Părinte al Romei, a fost un eveniment a cărui greutate nu se poate cântări azi de ajuns, rămânând ca abia viitorul să-i poată fixa importanța excepțională ce-i revine în viața bisericii noastre.

Colegiul se face cu o donație inițială a sf. Părinte de două milioane Lire, sau, în banii noștri, circa 18 milioane Lei. În adevăr, dar împărătesc, care nu este prima și — suntem siguri — nici ultima atențiune a Sf. Părinte către noi. Roma vorbește puțin, dar răsunător pentru noi.

Colegiul va avea o splendidă panoramă, întrucât se ridică pe una din cele mai înalte și mai frumoase coline ale Romei, pe Gianicolo, aproape de far.

În vederea acestei mari serbători a bisericii noastre, înalt Preasfințitii arhieriei, în frunte cu mitropolitul — despre care nimeni nu a crezut, că va veni, fiind așa cum este —, au venit cu multe zile înainte. Episcopii au vizitat, după ce și-au isprăvit afacerile în Roma, diferite părți ale Italiei, iar I. P. S. S. pâr. mitropolit a rămas

în Roma și a făcut vizite la ss. Congregarea la Sf. Părinte. A fost primit de Sf. Părinte cu afabilitate și curtoasie excepțională. Într-o zi este foarte bine văzut aicea. Cuvântul lui ascultat. Toți îl cunosc și știu ce prețuiește cuvântul lui respicat și apăsător. Este respectat un om de convingeri și caracter inflexibil.

Luni, la 12 Mai — ziua onomastică a Sf. Părinte —, s'a pus piatra de temelie a Colegiului nostru român unit. Slujba de sfințire a fost făcut-o toți 4 arhieriei, într'un pavilion ridicat în locul unde va fi Colegiul, asistați de toți 4 uniți, dela Propaganda și Colegiul grec al Sf. Atanasie. Cântările au fost executate de tinerii noștri leviți dela Roma, iar răspunsurile la ectenii le-a dat, artistic, corul tinerilor români dela diferite școale înalte din Roma și ortodocși la olaltă.

Lumea străină a rămas uimită de frumusețea ceremoniei a sfințirii apei. Au impresiuni mult cântările noastre bisericești, cu o înaltă notă de tristeță; se ausesau așa de departe pe înălțimea Gianicolului. Un imn de laudă erau către Cel înalt, care ne-a învrednicit să avem lăcaș de cultură statornic al nostru în Cetatea eternă!

Cei 4 arhieriei, încunjurați de toți 4 tineri, erau așa de bine și de prezentați, care cu o notă specifică de distincție în bogate ale ritului oriental, încât străinii destule cuvinte de laudă. În mijloc pâr. mitropolit, senin și fericit de actul ce să săvârșească fără urmă de osteneală. Era de admini-

oltean, dârz, în ornate de arhieru, cioplit par'că dintr'un bloc de granit din munții Făgărașului, robust și puternic în os, făcut par'că anume să se lupte nu numai cu oamenii, ci și cu soarta și să birue. Din luptă cu soarta — e dureros — a ieșit zdrobit trupește, dar pare-că sufletul îi era și mai mare și mai neînduplecat, pornit spre fapte, ca cea de azi, cari să se lupte cu veșnicia și s'o biruie. La dreapta avea pe episcopul Frențiu, cu barba-i stufoasă și neagră — un sf. Nicolae mai tânăr; la stânga pe episcopul Nicolescu — un sf. Francisc de Assisi al neamului nostru —, blând și smerit, ca un copil, părea că îl încovoia greutatea ornatei bogate, iar deasupra episcopului Frențiu era episcopul Hossu, înalt și voinic, ras, purtând ornatele ca un tânăr patrician toga. Văzându-i, pe toți ne tăpâna un nebiruit simțământ de mândrie. Bunul Dumnezeu ne-a învrednicit să avem în vremuri grele, arhierii vrednici!

După terminarea sfințirii apei, I. Preasfințitul pâr. mitropolit, a ținut o vorbire ocazională, documentată ca parte istorică, pe care o trimit spre publicare — din bunăvoința înalt Preasfințitului. Inșă acasă veți ceti litera moartă și veți vedea omul care o spunea și cum o spunea — în fața atâtor Cardinali și fețe înalte bisericești —, bucuria care strălucea în privire, mândria sufletească, că a deschis o largă poartă spre Apus, în o lume înaltă a sufletului, pentru cultură, biserică, pentru neamul său. Vorbă rară și apăsătoare — după mărturisirea cunoșcătorilor, în italienească impecabilă, doar câte o consoană slabă, dacă o uita — despre vremurile, când neamul românesc a fost una în credință cu Roma. Glasu-i tremura și părea că-i era greu să spună, că apoi Românii s'au rupt de Roma. Inșă o pune în cărca dușmanilor noștri seculari. Glasul, i-s'a înviorat și animat din nou, și a ajuns la vremea de revenire a unei țări a Românilor, anul 1700.

Roma a ținut să ne dea cinstea cea mai mare posibilă. Am remarcat între asistenți 5 cardinali — Sincero, Van Rossum, Frühwirth, Capinelli și Ehrle —, 7 episcopi, între cari latini, 2 armeni de rit latin și 1 grec. Au asistat o mulțime de preoți latini de toate ririle, până și Negri din Australia și Chinezi. În lumea oficială românească a luat parte Petrescu-Comnen, ministrul plenipotențiar pe lângă Vatican, atașatul de presă, directorul școlii românești de istorie din Roma, dl. Anaitescu, prof. Dezmareanu cu doamna și o mulțime de tineri dela școlile înalte ale Romei.

Noua școală va adăposti 40 de elevi. Inșă aici vor să adunați toți tinerii noștri, cari până acum erau în Propaganda și Colegiul grecesc al sf. Atanasie. Ne putem închipui ce va însemna pentru biserică unită 40 elevi crescuți la Roma — așa încât cuvintele pâr. mitropolit, că »noi vremuri se deschid pentru biserică unită« urmează a fi verificate cu vârf și îndesat de roabe bogate ce le va hărăsi biserică și neamului nostru această nouă așezare românească din centrul de viață al catolicismului mondial.

Serbarea zilei de 10 Maiu la Roma. Colonia românească din Roma, în anul acesta, pentru prima oară înaintea, a avut marele noroc, de a avea de 10 Maiu, o slujbă arhierescă cu toată strălucirea și frumusețea ritului oriental, dezvoltată la toată splendoarea lui.

Slujba a fost pontificată de I. P. S. Sa episcopul Valer Traian Frențiu dela Oradea Mare, asistat de 6 preoți tineri dela Propaganda și Colegiul grecesc al sf. Atanasie. Au asistat de față I. Preasfințitul mitropolit Dr. Suciu și Preasfințitul Dr. Iuliu Hossu și Dr. Alexandru Nicolescu, episcopii dela Gherla și Lugoj. Au asistat ministrii plenipotențiar: Principele Ghica, de pe lângă Quirinal, Petrescu-Comnen,

de pe lângă Vatican, cu doamnele, atașatul militar și atașatul de presă, în mare ținută, aproape întreaga colonie românească din Roma și o mulțime de străini, preoți și laici, cari priveau curioși și fermecați de vorba, cântecul și frumusețea slujbei noastre.

La urmă episcopul Hossu a ținut o foarte nimerită vorbire ocazională ca leit-motivul: credința este tăria și a unui individ și a unui popor. Popoarele se pot înălța solid și sigur, pe singura temelie durabilă: credința. Credința însă trebuie să fie fără trufie, căci bunul Dumnezeu pe cei trufași îi scoboară, cum a făcut cu dușmanii noștri seculari, iar pe cei umiliți îi înalță, cum a făcut-o cu noi. Neamul nostru s'a ridicat numai prin credința lui curată, fără trufie. Credința și sufletul lui adânc creștin și latin, l-a scos din vâlmașagul popoarelor ce l-au copleșit. Credința în biruința dreptății, la neamul nostru, a devenit maximă. »Să biruie dreptatea«, este la el vorba de începere a tuturor lucrurilor mari și aceasta l-a adus de și-a văzut visul secular împlinit. În urmă îndeamnă pe cei de față să nu uite pe Dumnezeu și țara. Credința în Dumnezeu să le fie călăuză în vâltoarea vieții — țara să o iubească cu gelosie. Să nu uite, că fiecare Român care trece granița este un ambasador al țării sale și fapta lui nu are numai însemnătate personală, ci și pentru țară.

După slujba dumnezească lumea s'a întrunit la recepție în saloanele Principelui Ghica, unde toți s'au simțit ca acasă. S'a cântat imnul național și s'a comemorat ziua de 10 Maiu, în forma laică. (im.)

O pildă cu adevărat grăitoare. La 4 Maiu c. s'a făcut la Crișeni (mai de mult Tothaza), în județul Cluj, înmormântarea unui foarte vrednic țaran, a cărui viață poate fi pusă oricând, cu mândrie, în fața lumii ca pildă de imitat.

Este țaranul Alexandru Oltean, originar din Gilăul de lângă Cluj, care, ajuns orfan de ambii părinți, s'a pripășit cu timpul în Crișeni de azi, unde și-a găsit în Susana Hădăreanu — tot o orfană și ea — o vrednică tovarășă de viață. Cu muncă și osteneală de zi și de noapte, oamenii aceștia au ajuns, cu ajutorul lui Dumnezeu, pe care au înțeles să-l cinstescă toată viața, la tot mai multă bunăstare, dispunând în cele din urmă de-o avere ce se poate cifra la vre-o două milioane Lei. Și cum nu aveau descendenți direcți, s'au gândit că nu pot face cu averea lor nimic mai plăcut lui Dumnezeu, decât să o lase pe seama biserică și a orfanilor ei. Așa a ajuns, prin voința inspirată de Dumnezeu a acestor doi țărani vrednici — pristași foarte curând unul după altul —, ca parohia Crișeni să-și aibă de acum o foarte frumoasă casă parohială, înzestrată cu toate superedificățile, iar Orfelinatul nostru dela Obreja o avere frumoasă de peste 120 jughere.

Drept răsplătă vremelnică a acestor vrednici, bunli credincioși au alergat din vre-o 7 sate apropiate la înmormântarea lui »badea Alexandru« din Crișeni, care s'a făcut cu pompă deosebită, fiind oficiată de o întreagă serie de preoți, în frunte cu Mgr. Ștefan Roșlanu, ca trimis al mitropoliei.

Adevărata răsplătă o vor avea însă, cu siguranță, acolo unde singur pot să o aibă.

TAINA VIETII LUNGI. Cei bolnavi, cei cari și-au pierdut dragostea de viață și bucuria, nădăjduiți! Știți că a găsit mijlocul desăvârșitei vindecări a tuturor bolilor trupești și sufletești. Cetiți volumul: Lazar-Popovici: »Taina vieții lungi, bucătăria fără foc, sau regimul crud«, cu peste 200 rețete. Prețul 80 Lei, plus Lei 12 pentru francatura recomandată. Se poate comanda la Librăria diecezană din Arad, prețum și la toate librăriile din țară. 1-3

Știri mărunte

Personale. *Implinind Ilustritatea Sa pâr. IOSIF HOSSU, vicarul general al arhiepiscopiei noastre, 80 de ani de viață, clerul gremial — în frunte cu Mgr. Dr. Ambrosiu Chețian, vicar substituit, și Romul Iacob Popa, prepozit capitular — i-a prezintat, Lunia trecută, sincere urări de bine și sănătate. Ne alăturăm și noi din toată inima la această manifestare a dragostei obștești și cerem dela Dumnezeu să-l ocrotească încă mulți și fericiți ani spre binele bisericii pe care a servit-o, toată viața, cu rar și desăvârșit devotament.*

— P. Ven. Ordinariat de Lugoj a numit pe pâr. Nicolae Fabian protopop actual al districtului Buziaș, pe pâr. Septimiu Avram adm. parohial la Rechițova, iar pe pâr. Romul Ganea adm. parohial la Bătania.

Un bust al lui V. Pârvan la Roma.

Grație spiritului de jertfă a foștilor membri ai Institutului academic român din Roma, întemeiat de mult regretatul savant, care a fost prof. Vasile Pârvan, s'a inaugurat la 17 Maiu c. un bust al întemeietorului. Ceremonia s'a desfășurat în sala de bibliotecă a actualului local al Institutului și a fost, prin prezența multora din autoritățile lumii științifice și artistice ale Romei, vrednică de amintirea marelui dispărut. Bustul, care este o frumoasă operă a sculptorului Han, va fi instalat în marea sală de ceremonii, a noului palat al Institutului, acum în construcție.

Spre o nouă Biblie a bisericii ortodoxe române. Patriarhia ortodoxă dela noi a luat hotărârea să scoată o nouă ediție a Bibliei în românește. Această însărcinare a fost dată Preasfințitului episcop Nicodim dela Neamțiu, părintelui Gregoriu Pișculescu (Gala Galaction) și părintelui Vasile Radu, profesori universitari, conectând astfel încercarea izolată a ultimilor doi, cu aceea, mai conservatoare, a mănăstirii Neamțiu. O audiență comună a tuturor la S. Sa Patriarhul-Regent Miron a deschis săptămâna trecută calea acestei colaborări, a cărei muncă se așteaptă de toată lumea românească cu vădit interes.

Locale. Joi, la Înălțarea Domnului, va predica în catedrală pâr. Dr. Vasile Aftenie, iar Dumineca viitoare, a Sfinților Părinți, pâr. Dumitru Neda, profesori la Academia de teologie.

— Pentru a preintimpina pe viitor orice neajunsuri în jurul iluminăției și pentru a pune societatea de distribuție a luminei electrice în situația de-a o putea da tuturor cari o cer, Capitlul mitropolitan a hotărât să ridice la mai mult decât odată și jumătate forța generatoare a Uzinei sale, aparținând fondului Laday. În scopul acesta va instala un motor Diesel de 200 cai putere, care fiind așezat mai la centru (în vecinătatea nemijlocită a școlii de arte și meserii, partea de către cimitir), va ușura și prin aceasta chestia iluminatului public. Mașinile fiind deja comandate, întreg aranjamentul se va termina încă în lunile de vară, așa că proximal sezon de iarnă va începe cu lumină absolut suficientă.

— Tot în legătură cu lumina electrică, anunțăm cu bucurie, că Societatea »Electrica« a redus taxa consumăției electrice cu 2 Lei la kilowat-oră. Ce-i drept, reducerea privește numai pe acționarii societății, dar, cum societatea mai dispune încă de acții neplăstate, oricine își poate asigura, fără nici o greutate, acest avantaj.

O nouă conferință panortodoxă.

Noul patriarh ecumenic dela Țarigrad, luând în prealabil avizul bisericilor ortodoxe autocefale, a convocat pe zilele de Rusalii o conferință panortodoxă la Muntele Athos. Ea se ține pentru a discuta înființarea unui Sinod periodic panortodox, menit a veni în ajutorul ortodoxiei

incapabile de a ținea un Sinod ecumenic, totuși imperios necesar în vederea rezolvirii atâtor probleme de caracter universal pentru cari autocefaliile naționale nu îndrăznesc să-și asume răspunderea. Vom vedea la ce se va ajunge, dar putem să spunem de pe acum, că nici un Sinod cu delegații nu poate înlocui sinodalitatea ecumenică instituită în biserică de Mântuitorul.

Cine vrea să-și susțină tinerețea, să consume la cafeaua dela 4: Ovomaltine.

Călătorii cu 50 la sută. Direcțiunea generală CFR, a dispus ca acelor călători cari pleacă Sâmbăta și Duminecă, precum și în ajun de sărbători și în serbători, din orașele capitale de județe și se întorc la domiciliu până Lunia, respectiv până în ziua ce urmează serbătorii, la orele 24, să li se acorde o reducere de 50 la sută, pe o rază de 100 kilometri. Reducerea aceasta are valoare la orice clasă și la orice tren, afară de Orientul Express, dar numai pentru călătorii cu bilete întregi. Biletele trebuiesc vizate, pierzându-și altfel valoarea, de către stațiunea provăzută pe bilet ca stațiune de destinație. La înapoiere călătoria nu poate fi întreruptă.

Cursul monedelor străine la C. F. R. Direcțiunea generală a C. F. R. a stabilit cursurile de convertire a taxelor exprimate în monezi străine, pentru traficul de călători, bagaje și mărfuri cu cartare directă sau întreruptă, pe cum urmează: Un fr. aur și 1 fr. elvețian 33 lei; 1 fr. francez 6.70; 1 sh. austriac 24 lei; 1 pengő 29.80 lei; 1 zlot polonez 18.70; o coroană cehă 5.10; 1 liră italiană 8.90; 1 dinar sârb 3 lei; 1 leva bulgară 1.30; o drahmă greacă 2.30; 1 fr. belgian 4.80; o marcă germană 40.60; o coroană norvegiană 46 lei; o coroană daneză 46 lei; o coroană suedeză 46 lei; 1 fl. olandez 68.30 o și liră otomană 82.30.

* **Pentru membrii Cooperativelor.** Cooperativa „Ajutorul” din Blaj anunță pe membrii săi că le poate confecționa **lingerie de corp** (albituri) în condiții foarte avantajoase, fie din material propriu, fie din material dela Cooperativă (pânză Benedict Schroll, pouplin tricotin etc.), pe care aceasta poate să-l pună la dispoziția lor pe prețul de en gros. 3-3

GUTURAIUL E O BOALĂ lungă și neplăcută. Pastilele Anacot ne apără de aceste neplăceri. — Prețul unei fiole lei 37.

Telefonul „Unirii”

Dr. B. Roma. Mulțumim din inimă pentru grija de a ne informa și asupra congresului impunător dela Cartagina și regretăm, că, pentru abundența de material, a trebuit să amânăm pe numărul proxim publicarea celorlalte trimise. Nu înțelegem însă, de ce nu ne-ați trimis și conferența ținută de oratorul român în secțiunea orientală, fiindcă, oricât am fi de reduși ca spațiu, pentru așa ceva tot am găsi loc.

M. Cluj. Cunoaștem și noi mișcarea din sinul catolicismului maghiar, de a-și asigura în cadrele statusului catolic ardelean — pe care l-ar dori extins și asupra celorlalte episcopii maghiare —, dreptul de a influența, în ceva chip, alegerea episcopilor. Adevărat, că se gândesc să ajungă la o situație oarecum similară cu aceea a mitropoliei noastre din Blaj, dar admit și ei, că temeiul dreptului nostru pentru alegerea de mitropolit este cu totul de altă natură, decât acela pe care ei cercă să și-l câștige de-acum înainte. Chestia mai are apoi la ei și o altă latură: Aceea a episcopilor românești din vechiul regat, cari nu vor consimți nicicând să fie prinse în angrenajul statusului catolic maghiar. Nu credem, deci, să poată ajunge prea ușor la ceva rezultat în această direcție. Dar firește, asta, nu înseamnă că Sf. Scaun nu va putea totuși să se informeze, totdeauna — înainte de a numi vre-un episcop maghiar — despre dorințele și preferințele, pe cari l-ar avea în chestiune conducătorii de oricând ai acestei biserici.

T. Arad. În chestiunea ce Vă interesează, Vă comunicăm, întemeiați pe documente cu totul indiscutabile, că biserica ortodoxă din Ardeal încă desface căsătoriile fără nici o cercetare proprie, razimându-se singur și exclusiv pe hotărâri aduse în chestie de judecătoria civilă. Chiar zilele trecute am avut ocazia să vedem o atare „carte de despărțire” emanată dela episcopia ortodoxă a Clujului, care autorisează pe protopopul său dela Reghin să elibereze părților reclamante dreptul de a se recăsători, fără a pomeni măcar motivul pentru care forul civil a adus sentința de divorț, la numărul căreia se face provocare. După ce însă cele mai multe divorțuri se fac la forul civil pe titlul părăsirii infidele, urmează

dela sine că biserica ortodoxă dela noi a trecut de mult peste doctrina și canoanele ei, cari stabilesc precurvia ca sigurul motiv de divorț. Lucrul acesta, firește, nu-l veți putea găsi încă în nici un manual de teologie, dar, odată ce se practică pe linia întreagă, socotim că nu mai are nevoie de nici o confirmare ulterioară.

»Crucea«. București. Văzând din numărul Dvoastră dela 9 Mai c. marea îngrijorare, ce-a cuprins pe d. Igoiu (sic!) pentru decorațiile papale, date în legătură cu ratificarea Concordatului, Vă rugăm să-i șoptiți, așa ca la ureche, că ortodoxia română, dacă va fi să piară vreodată, nu va pieri de pe urma acestor decorații, ci mai curând de pe urma unor obiceiuri rele și păcătoase, cum sunt bunăoară chiar cele în creștere în acelaș număr, imediat alături, sub titlul: »Intrebări de interes extrem pentru moralitatea bisericii noastre«. Mai ales, că înșivă spuneți la sfârșitul lor, în numele »Redacției«, următoarele: »Ne mărginim la aceste întrebări, care, rezolvate, pot trimite pe păcătoși în fundul iadului«.

C. Ceheiu. Chităm cu mulțumită primirea sumei de Lei 900, abonament pe 1/2 an dela parohiile Sig, Fizeș, Valcăul de jos, Valcăul de sus, Plopiș, Drighiu, Halmosd, Nușfalău și Ceheiu. La Fizeș și Valcăul de sus se trimite foaia din 1 Ian. c.

T. Meșorea. Abonamentul nu e achitat din 1 Ian. 1929. S'a sistat din 1 II. până în 1 V c. Este deci o restanță de 220 Lei.

D. Cluj. Am primit 450 Lei în contul abonamentului Dvoastră și a Monseniorului Hirschler

Ș. Chilia. Confirmăm primirea sumei de 600 Lei, abonament pe 1927, 1928 și 1929.

S. Timișoara. Am primit abonamentul pe jumătatea a doua a anului curent.

B. Vima mare. Prin »U. P.« am primit 400 Lei, abonament pe 1928 și 1929.

M. Parța. D. Gherța mică. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

M. Betfia. Confirmăm primirea abonamentului pe anul 1929.

Batistele „Pyramid” sunt cele mai bune, mulțumind toate gusturile și toate exigențele. Vânzare exclusivă în localitate la: Cooperativa „Ajutorul”, cu 40 Lei bucata pentru bărbați și 25 Lei pentru dame.

Electrica, Societate Anonimă — Blaj

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **conducător tehnic și contabil** la Societatea Anonimă „Electrica” din Blaj, publicăm prin aceasta concurs **cu terminul de 31 Mai 1930.**

Cei ce doresc să obțină acest post au să-și înainteze cererile la subsemnatul Consiliu de administrație, însoțite de documente doveditoare a pregătirii și competenței ce au atât pentru conducerea Tehnică a societății, cât și pentru conducerea contabilității.

În cerere petenții își vor formula pretenșiunile de retribuție, pe lângă care doresc a se angaja.

Blaj, din ședința Consiliului de Administrație, ținută la 31 Mai 1930.

Iacob Popa
președinte

Cucernici părinți!

Nu aruncați aceste circulare!

Ajutați și sfătuiți poporul, că în schimbul banilor săi să aibă coasă și piatră, cu care va putea lucra ușor și bine. În timpul repauselor sărbătorești adunați lumea și dați instrucțiuni cum trebuiesc comandate aceste bune unelte. Completați foile de comandă, trimițându-le pe adresa noastră, ca noi, la rândul nostru, pe lângă

deplină răspundere, să putem trimite și pietri purtând una fiecare bucată numele celui ce le comandat

Noi turnăm vin curat în pahari Responsabilitatea o înțelegem în așa formă, că fiecare coasă, ori piatră, care din orice motiv nu ar fi potrivită, va fi înlocuită imediat și fără oricăre spese.

Comanda nu costă parale! Și aceasta din motivul, că cheltuelile de transport le suportăm noi, iar dacă s'ar întâmpla, că vre-una din coase sau pietre ar trebui schimbată, restituim spesele poștale.

Coasele „Sfânta Treime” se pregătesc din cel mai fin oțel de aramă marcă „Steyer” în Stiria (Austria), iar pietriile se exploatează în Franța.

La comenzi de 10 bucăți coase se vor trimite 11 bucăți, rambursându-se însă numai prețul alor 10 bucăți comandate. Asemenea și la pietri.

Dacă ați pierdut foaia de comandă, adresați-Vă, fără nici o jenă, firmei noastre prin cartă poștală, cerând alta.

Dacă dorțiți mostră, trimitem coasă și piatră și câte una din fiecare.

**Depozitul de coase
Orașul Nou
Județul Satu-Mare**

3-7

In atențiunea parohiilor și episcopilor
ratoratelor bisericești!

Comandați

CLOPOTE

de calitate superioară, la cel mai mare depozit românesc din Ardeal:

ALEXANDRU ANCA

CLUJ, str. Regina Maria No. 43

Tot aici: Policandre, Sfeșnice, Ornate și Recvizite bisericești, Prapori, Cărți preoțești și de rugăciuni. Teatre populare și școlare, monoloage, dialoge. Medalii de aluminium pentru Reuniuni, cu inscripție după dorință; etc. etc.

CEREȚI PREȚURENT DETAILAT

AVIZ!

Aduc la cunoștința Onoratului Public, că pe lângă magazinul meu de pielărie din Blaj, piața I. M. Clain am mai primit

Reprezentanța generală
a renumitei fabrici de ghete

„HERMA”
din Sibiu

De azi înainte am posibilitatea de a servi Onoratul Public cu tot felul de ghete și pantofi pentru dame, domni și copii, pe lângă prețurile de fabrică.

Incercați și vă veți convinge.

„Minerva”
magazin de pielărie și ghete

3-4